

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Рік навчання 2, семестр 3
Форма навчання - заочна

Галузь знань
А Освіта
Спеціальність
А 4 Середня освіта
Предметна спеціальність
А 4.16 Захист України
Освітній рівень
магістр

Назва кафедри та викладач / викладачі

Кафедра педагогіки

*Викладач: **Порядченко Леся Анатоліївна**, доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*

Лінк на профіль викладача на сайті кафедри: <https://pf.udu.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/kafedra-pedahohiky/pro-kafedru-pedahohiky>

Лінк у Google Scholar: <https://scholar.google.com/citations?user=duZCVF0AAAAJ&hl=uk>

E-mail: l.a.poriadchenko@udu.edu.ua

Лінк на курс в Moodle : <https://dle.udu.edu.ua/user/profile.php?id=7215>

I. Основна мета/цілі навчання

Метою є підвищення професійної компетентності фахівців другого рівня вищої освіти у вивченні теоретичних і практичних засад з професійної реабілітації; формування досвіду створення програм первинної і вторинної професійної адаптації осіб з обмеженими можливостями

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

*Навчальна дисципліна: **вибіркова***

*Цикл: **навчальні дисципліни поглибленої підготовки за спеціальністю***

III. Обсяг навчальної дисципліни	<i>Кількість кредитів</i>	<i>6</i>
	<i>Загальна кількість годин</i>	<i>180</i>
	<i>Лекційні заняття</i>	<i>8</i>
	<i>Практичні заняття</i>	<i>6</i>
	<i>Семінарські заняття</i>	<i>6</i>
	<i>Самостійна робота</i>	<i>160</i>

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Модуль1. Теоретичні засади професійної реабілітації

Тема1.1.Професійна реабілітація: правові й організаційні основи

Поняття, мета та сутність професійної реабілітації. Конвенція про права інвалідів ООН. Професійне навчання та професійна Адаптація осіб з обмеженими можливостями. Основні складові реабілітації: медична, професійна, соціальна. Етапи професійної реабілітації: професійна орієнтація (за показниками: здатність до самообслуговування; наявність обмежень у пересуванні; комунікабельність; інтелектуальний потенціал; здатність до орієнтації та самоконтролю; здатність до навчання); професійне навчання; сприяння працевлаштуванню, виробнича адаптація. Варіанти професійної реабілітації: адаптація реабілітанта на попередньому робочому місці, реадаптація- робота на новому робочому місці зі зміненими умовами праці, але на тому ж підприємстві, робота на новому місці відповідно до придбаної нової спеціальності, близької до колишньої, але зі зниженим навантаженням; перекваліфікація з подальшим працевлаштуванням на тому ж підприємстві; перекваліфікація в реабілітаційному центрі з пошуком роботи за новою спеціальністю. реабілітації. Зміст роботи реабілітаційних центрів.

Тема1.2. Інноваційність як ключова ознака розвитку освіти XXI століття. Сучасні реабілітаційні техніки

Реалії сьогодення професійної освіти. Поняття «інновація», «інноватика», «інноваційна технологія». Технологічний підхід в освіті. Концептуальна основа педагогічної технології. Методологічні вимоги до педагогічних технологій. Сучасна практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників. Теоретико-методологічні засади використання арт-терапії для реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій. Потенціал ігрових технологій у реабілітаційній діяльності. Перспективи застосування тренінгової технології у професійній реабілітації. Можливості сімейної терапії у процесі здійснення професійної реабілітації.

Тема1.3. Зміст діяльності методиста з професійної реабілітації

Інноваційність у сучасному освітньому просторі. Антиінноваційні бар'єри у професійній діяльності методиста та способи її подолання. Спеціалізована довгострокова допомога та реабілітація поранених в результаті бойових ді й. Готовність педагога методиста до інноваційної діяльності з професійної реабілітації. Планування процесу професійної реабілітації в умовах центрів професійної та соціальної реабілітації (термін процесу реабілітації; тривалість процесу навчання з тієї або іншої робочої професії з урахуванням профілю захворювання, розробка навчальних програм та їх адаптація до людей із фізичними вадами з

урахуванням профілю захворювання; шанування робочого графіка і робочого дня: кількість навчальних годин на добу; тривалість заняття та пари; тривалість перерви між заняттями та між парами, планування графіка індивідуальної роботи зі слухачами; планування графіка проведення комплексу медичних процедур із фізичної реабілітації та занять із соціально-психологічної адаптації протягом робочого дня).

Модуль2. Організація та забезпечення процесу професійної реабілітації

Тема 2.1. Професійна діагностика в системі професійної реабілітації

Професійна діагностика на етапі профпідбору. Аналіз результатів профорієнтаційних досліджень. Соціально значущі критерії, методи дослідження, які використовуються в оцінці обмежень життєдіяльності, профвідборі та підборі професій для професійного навчання інвалідів. Підходи щодо оцінки соціального статусу особи з обмеженими можливостями. Використання даних соціальної діагностики щодо профпридатності інваліда, підборі професій для професійного навчання (перенавчання) і труда. Індивідуальна програма реабілітації осіб із обмеженими можливостями. Роль, місце та значення ІПР в організації та реалізації реабілітаційного процесу. Розділ професійної реабілітації–його структура та роль у процесі професійної інтеграції та реінтеграції особи.

Тема 2.2. Проєктування процесу професійної реабілітації

Створення єдиного банку даних із проблем інвалідності (накопичення інформації щодо структури і характеру інвалідності, напрямів реабілітації інваліда; вивчення потреб у видах і засобах реабілітації). Ухвалення і впровадження Єдиного державного стандарту реабілітації: методологія визначення реабілітаційного потенціалу, прогнозу і критеріїв якості реабілітації; єдиний стандарт індивідуальної програми реабілітації (ІПР); єдиний комплекс заходів із медичної; соціальної; професійної реабілітації і зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями відповідно до ІПР; єдині стандарти контролю й оцінки ефективності індивідуальних програм реабілітації. Відпрацювання взаємодії між органами медико-соціальної експертизи і мережею центрів професійної реабілітації в контексті впровадження індивідуальної програми професійної реабілітації інваліда. Удосконалення індивідуальної програми реабілітації (формування відомостей в індивідуальній програмі реабілітації інваліда щодо професійної реабілітації та рівня можливої професійної підготовки). Створення цілісного процесу професійної реабілітації, який має включати в себе медико-соціальну експертизу, професійну орієнтацію, підготовку (навчання) інвалідів до професійної праці, підготовку виробництва до використання праці інваліда та заходи щодо його працевлаштування, динамічне спостереження і контроль за раціональністю працевлаштування, успішністю соціально-трудової адаптації інваліда та заходи з соціально-трудової адаптації інваліда на виробництві. Розроблення й впровадження системи методичного і науково-аналітичного супроводу професійної реабілітації (включаючи питання створення єдиної бази даних інвалідів, які направляють в центри професійної реабілітації і реалізації індивідуальної програми професійної реабілітації, що передбачає взаємодію структур медико-соціальної і професійно трудової реабілітації).

Детальні теми лекційних і семінарських занять, питання до іспиту тощо містяться у курсі у Moodle.

V. Результати навчання

ПРН 1. Вільно володіти державною мовою (комунікувати усно й письмово)

ПРН 7. Визначати потреби особистого професійного розвитку, планувати власний професійний розвиток, самостійно вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ПРН 9. Усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та його сталого розвитку, верховенства права і свобод людини в Україні, виконувати соціальні обов'язки як члена суспільства.

ПРН 10. Уміння аналізувати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, що діють в частині підтримки осіб/сімей, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

ПРН 11. Використовувати психологічні та комунікативні стратегії у роботі з ветеранами війни, демобілізованими особами та членами їх сімей, членів сімей загиблих (померлих)

ПРН 12. Уміння вдосконалювати та розробляти нові методики для роботи з ветеранами війни та демобілізованими особами

ПРН 13. Сприяти ветеранам війни, демобілізованим особам та членам їх сімей, членам сімей загиблих (померлих) вирішенню питань професійної адаптації, психологічної допомоги, ветеранського спорту, медичної реабілітації

ПРН 14. Створювати умови для збереження психоемоційного здоров'я здобувачів освіти; підтримувати особисте фізичне та психоемоційне здоров'я під час професійної діяльності

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми поточного контролю: модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, практичні кейси.

Форма підсумкового контролю: залік

Методи підсумкового контролю: заліковий тест для заочної форми навчання

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та модульного контролів (Заочна ф.н.)

№ п/п	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Виконання завдань до семінарських і практичних занять (практичні кейси та відповіді на теоретичні питання)	10	6	60
2	Виконання індивідуального завдання	20	1	20
3	Підсумковий заліковий тест	20	1	20
Підсумковий рейтинговий бал				100

**Здобувачам можуть зараховуватися бали за неформальну освіту (участь у професійних семінарах, вебінарах, тренінгах тощо) з відповідних тем курсу (замість окремих видів практичної чи самостійної роботи з курсу). Для цього студенти мають представити сертифікат учасника/учасниці і підготувати короткий звіт-аналіз опрацьованих питань.*

Навчальна дисципліна завершується заліком. Максимальна кількість балів, яку здобувачі можуть набрати упродовж семестру - 100. Залік зараховується за сумою набраних 60 балів і більше.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, ґрамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом

VII. Політика курсу

Політика освітнього компонента ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова та зазначені у відповідних нормативних документах та положеннях, з якими можна ознайомитися на сайті університету.

Здобувач освіти повинен вчасно приходити на заняття. У випадку пропуску 2 чи більше семінарських занять без поважної причини, які не були попередньо відпрацьовані, його/її підсумкова оцінка буде знижена; здобувач освіти повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролів; здобувач освіти має активно працювати на семінарських заняттях; здобувач освіти повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими здобувачами освіти, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях; здобувач освіти може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю. Заборонено користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання контрольних письмових завдань. Проте користування зазначеними гаджетами під час індивідуальних та семінарських завдань дозволяється. У випадку порушення норм академічної

добросовісності під час виконання завдань поточного, модульного чи підсумкового контролів здобувач освіти отримає «0» балів; здобувач освіти повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

Оцінювання (усних повідомлень і практичних завдань із питань курсу, самостійна робота за темами, виконання тестових завдань і т. ін.) здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах

VIII. Основні інформаційні ресурси

Основна інформація з навчальної дисципліни викладена на освітній платформі Moodle:

1. Авраменко М. Л., Марпшненко О. Б. Методологія комплексної професійної реабілітації людей з особливими потребами в Україні (на базі Центрів професійної реабілітації) // *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами» (тези доповідей)*. К., 2004. С.37-41.

2. Бриндіков Ю. Л. Арт-терапія у реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»/ голова редкол. Чайковський М. Є. Хмельницький: ХІСТ, 2018. (1)15. С.106–110.

3. Бриндіков Ю. Л. Характеристика інновацій для організації реабілітаційної діяльності з військовослужбовцями учасниками бойових дій. *Пріоритетні напрями розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук* : зб. наукових робіт учасників Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11-12 серпня 2017р.). Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2017. С.36–38.

4. Заварова Н. В. Організація діяльності закладів соціальної реабілітації системи освіти України. *Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. Педагогічні науки*. 2012 -№19, ч.2. С.75-81.

5. Іпатов А. В. Комплексна технологія реабілітації інвалідів в Україні. *Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія*. 2004. №3 (39). С.44-45.

6. Ковальчук О. П. Проектування уявлень про професійне майбутнє у військовослужбовців-учасників антитерористичної операції засобами психологічного супроводу. *Психологічні перспективи*. Зб. наук. праць Волин. нац. ун-т. ім. Лесі Українки; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. 2015. Вип.26. С.157–167.

7. Котова Л. В. Правове регулювання праці осіб з інвалідністю. *Юридичний вісник*. 2017. Вип.3(44). С.85.

8. Модель державної системи професійної реабілітації інвалідів в Україні. Метод, рек. Дніпропетровськ:Пороги,2002.3 2с.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри педагогіки протокол №1 від 31 серпня 2026 р.